

Plany wzmocnienia polityki bezpieczeństwa Litwy

Kinga Raś

Litewski rząd zapowiada zwiększoną aktywność w zakresie bezpieczeństwa. Wiąże się to m.in. z chęcią poprawy własnych zdolności obronnych i z kontynuacją dywersyfikacji działań w odpowiedzi na nowe uwarunkowania. Są wśród nich zmiana prezydenta USA, polityka UE w wymiarze obronności oraz aktywność Rosji wobec Białorusi i Ukrainy. Intensyfikacja litewskich wysiłków na rzecz bezpieczeństwa stanowi potencjał zacieśnienia współpracy bilateralnej z Polską.

Kluczowa rola USA. Polityka Rosji sprawia, że [rząd Ingridy Šimonytė](#) niezmiennie definiuje USA jako najważniejsze państwo dla bezpieczeństwa Litwy i całego regionu Morza Bałtyckiego i wschodniej flanki NATO. Świadczy o tym m.in. przyjęcie przez litewski parlament w styczniu br. rezolucji w sprawie wzmocnienia strategicznego partnerstwa ze Stanami Zjednoczonymi. Dlatego dla Litwy – ale też Łotwy i Estonii – istotne są deklaracje nowej administracji USA o dalszym wsparciu dla państw bałtyckich, co potwierdzili sekretarz stanu USA Antony Blinken podczas marcowej wizyty w Brukseli i prezydent Joe Biden podczas czerwcowego szczytu NATO.

Litwie szczególnie zależy na stałej obecności wojsk amerykańskich na swoim terytorium. Obecnie przebywa tam kontyngent 500 amerykańskich żołnierzy w ramach rotacyjnych grup bojowych. Jednocześnie Litwa kupuje od USA systemy uzbrojenia i sprzęt (np. przeciwpancerne pociski Javelin, śmigłowce wielozadaniowe Black Hawk oraz pojazdy opancerzone).

Główne kierunki działań w zakresie bezpieczeństwa. Litwa dostrzega pogłębiającą się złożoność środowiska bezpieczeństwa, a w konsekwencji – potrzebę intensyfikacji i dalszej dywersyfikacji działań w ramach współpracy z poszczególnymi partnerami. Litewski rząd deklaruje m.in. chęć większego zaangażowania w inicjatywy obronne UE. Już teraz Litwa jest głównym krajem tworzącym [unijne zespoły szybkiego reagowania cybernetycznego w ramach PESCO](#). Jednocześnie nie popiera koncepcji autonomii strategicznej Unii, rozumianej jako alternatywa wobec NATO.

Celem Litwy jest zwiększanie mobilności armii w ramach Unii, a jednocześnie zapewnienie gotowości UE do skoordynowanej kooperacji z NATO i jego sojusznikami. Litwie zależy też na wzmacnianiu potencjału obronnego UE. Dlatego coraz ważniejszym partnerem staje się dla niej Francja, wspierająca rozwój samodzielnych struktur obronnych Unii. Licząc na dalsze zaangażowanie tego kraju na wschodniej flance (np. w ramach Air Policing), Litwa deklaruje intensyfikację swojego uczestnictwa w misjach zagranicznych, wspierających m.in. działania francuskie poza UE, np. w Mali.

Wśród europejskich partnerów najważniejsza dla Litwy pozostaje współpraca z Niemcami. Ich kontyngent jest najliczniejszy wśród 1200 żołnierzy wielonarodowej grupy bojowej NATO (eFP), która stacjonuje na Litwie od 2017 r. Ponadto w ub.r. Litwa i Niemcy podpisały porozumienie co do warunków czasowego pobytu niemieckich sił zbrojnych, które zostały rozmieszczone w celu szkolenia oraz prowadzenia ćwiczeń. Litwa kupuje także od Niemiec sprzęt wojskowy, w tym samochody ciężarowe Unimog, bojowe wozy piechoty Vilkas czy samobieżne haubice PzH 2000 i transportery opancerzone M577.

Litwa będzie zabiegać o dalszy rozwój kooperacji z Wielką Brytanią, co wynika z faktu, że państwo to posiada największy w Europie – obok Francji – potencjał obronny, a także przywiązuje dużą wagę do polityki odstraszenia Rosji. Dotyczy to m.in. regionu Morza Bałtyckiego, gdzie Brytyjczycy działają w ramach Połączonych Sił Ekspedycyjnych (JEF).

Wzmacnianie własnego potencjału obronnego. Rząd konserwatystów zdecydował się na przegląd Strategii bezpieczeństwa, która m.in. ma się opierać na ściślejszej współpracy cywilno-wojskowej. Taki kierunek zmian ma wzmacniać odporność i gotowość państwa do skoordynowanej reakcji na współczesne zagrożenia. Cel ten ma być wspierany przez rosnące w ostatnich latach finansowanie obrony, które do 2030 r. ma osiągnąć nawet 2,5% PKB. Będzie to jednocześnie służyć uwiarygodnieniu się Litwy jako państwa członkowskiego NATO, czemu ma sprzyjać także zapewnienie odpowiednich warunków do prowadzenia misji kolektywnej obrony na litewskim terytorium. Uwzględniają to plany dalszego ulepszania logistyki i infrastruktury wojskowej. Litwa zamierza modernizować armię, m.in. rozbudowując własne zasoby kadrowe (np. w 2022 r. ma zapaść decyzja o stałym powrocie do powszechnego poboru). Do 2024 r. liczebność rezerwy miałyby wynosić 30 tys., przy obecnych 19 tys., a w 2030 r. – 60 tys.

Kluczowy dla Litwy jest rozwój obrony powietrznej. W latach 2021–2023 państwo to planuje zainstalowanie naziemnych systemów średniego zasięgu NASAMS, zaś do 2024 r. – konsolidację działań w zakresie cyberbezpieczeństwa, szczególnie w obliczu rosnącego zagrożenia cyberatakami (w 2020 r. wzrost o 25% w porównaniu z 2019 r.). W tym celu m.in. litewski parlament przygotował zmiany w ustawie o łączności elektronicznej, które mają zapewnić wykorzystywanie wyłącznie urządzeń i technologii pochodzących od sprawdzonych producentów przy rozwoju infrastruktury 5G. W praktyce – poza rosyjskimi – ograniczy to także chińskie możliwości inwestycyjne.

Potencjał współpracy z Polską. Litwa intensyfikuje także współpracę z Polską, traktując to jako element zwiększania swego bezpieczeństwa. Oba państwa nadały wspólnym działaniom bardziej formalny charakter, powołując m.in. Radę Prezydencką oraz międzyrządową Radę Obrony Narodowej, której drugie obrady odbyły się w maju br. Jeszcze w lutym 2019 r., podczas wizyty w Warszawie byłej prezydent Dalia Grybauskaitė, podpisano deklarację o wzmocnieniu partnerstwa w dziedzinie bezpieczeństwa. Ministrowie obrony zawarli z kolei umowę o wymianie informacji w zakresie monitoringu przestrzeni powietrznej oraz podpisali list intencyjny w sprawie afiliacji brygad Polski i Litwy wewnątrz NATO (15. Giżyckiej Brygady Zmechanizowanej i litewskiej brygady zmechanizowanej „Żelazny Wilk”). Dzięki przypisaniu jednostek do dowództwa dywizji w Elblągu rozszerzono współpracę także w obszarze ćwiczeń wojskowych i tworzenia planów obrony obu państw. Wpływa to na możliwość zwiększenia efektywności współpracy podczas wspólnych misji, m.in.

poprzez dostosowanie niezbędnych procedur. Przekłada się to na ścisłą współpracę sztabów wojskowych Polski i Litwy.

Obu państwom zależy na wzmacnianiu bezpieczeństwa w regionie Morza Bałtyckiego (np. w ramach Grupy Północnej i manewrów „Baltops”, „Northern Coasts” czy inicjatywy SUCBAS). Chcą też rozwijać morskie siły obronne, co wiąże się ze zwiększaniem zdolności monitorowania wód Bałtyku. Jednocześnie plany wyposażenia armii m.in. w nowoczesne technologie, w tym nowe systemy radarów i drony, wymagają skoordynowanych działań w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz ochrony infrastruktury krytycznej. Dotyczy to szczególnie sieci i połączeń elektroenergetycznych, tym bardziej że to przez Polskę Litwa i pozostałe państwa bałtyckie zostaną zsynchronizowane z europejskim systemem sieci. Litwie, m.in. ze względów bezpieczeństwa, zależy też [na ograniczeniu napływu energii z białoruskiej elektrowni jądrowej w Ostrowcu](#).

Wnioski i perspektywy. Litewskie władze dążą do dywersyfikacji współpracy w zakresie bezpieczeństwa i do jej intensyfikacji. Dotyczy to zarówno wymiaru bilateralnego, np. z Niemcami czy Francją, jak i unijnego – w ramach PESCO, a także wzmocnienia współpracy transatlantyckiej na forum Sojuszu. Nie wpływa to na pozycję zajmowaną przez Stany Zjednoczone, których rola pozostaje kluczowa, co potwierdzają litewskie zabiegi o utrzymanie obecności amerykańskich wojsk na terytorium państwa. Ponadto Litwini razem z Amerykanami planują nie tylko dalej dozbrajać własną armię, lecz także ją przeszkolić. Realizacja ambitnych celów może być jednak utrudniona ze względu na skutki pandemii, ograniczające możliwości finansowe Litwy i mogące determinować np. plany modernizacji armii.

W zwiększaniu bezpieczeństwa regionalnego Polska odgrywa istotną rolę i jest dla Litwy strategicznym partnerem. Kluczowym obszarem współdziałania jest wzmacnianie wschodniej flanki NATO, szczególnie w zakresie zwiększania mobilności i interoperacyjności wojsk czy rozbudowy obrony powietrznej. Sprzyjać ma temu dalsze zacieśnianie kooperacji bilateralnej, m.in. w zakresie tworzenia planów obrony obu państw czy ćwiczeń i szkoleń – również w ramach struktur obrony terytorialnej (m.in. z uwagi na duże doświadczenia litewskich Ochotniczych Sił Obrony Narodowej – KASP), a także intensyfikacja działań w wymiarze cywilno-wojskowym. Ze względu na obecne uwarunkowania w regionie szczególnie ważne pozostaną inicjatywy, w tym dwustronne, wspierające prodemokratyczne zmiany na Białorusi, np. w walce z dezinformacją i propagandą, i Ukrainę, m.in. w zakresie wojskowości i szkoleń (w ramach LITPOLUKRBRIG – wielonarodowej, trójstronnej brygady stacjonującej w Lublinie).